

Uus teadusdoktor Sten Saar

RASKE TRAUMA EPIDEMIOLOOGIA EESTIS

18. septembril 2020 kaitses Sten Saar arstiteaduse filosoofiadoktori väitekirja „Raske trauma epidemioloogia Eestis“ (*Epidemiology of severe injuries in Estonia*). Väitekirja juhendajad olid professor Peep Talving Tartu Ülikooli meditsiiniteaduste valdkonna kliinilise meditsiini instituudist ja professor Urmas Lepner Tartu Ülikooli meditsiiniteaduste valdkonna kliinilise meditsiini instituudist. Oponent oli professor Ari Leppäniemi Helsingi ülikooli haiglast.

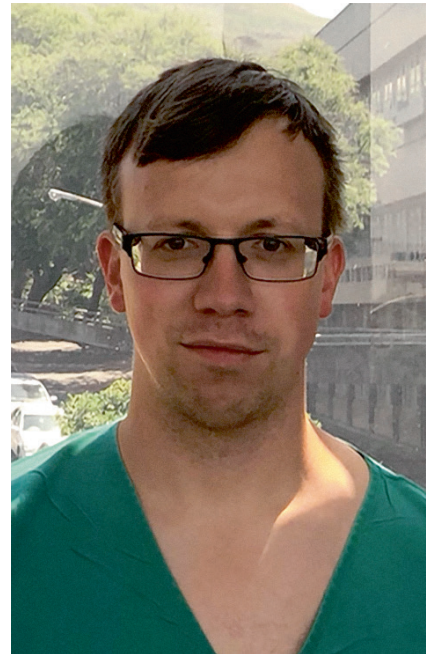
Vigastussurmade tõttu kaotatud eluaastate hulk on suurem kui kasvajate ja südamehaiguste tõttu kaotatud eluaastate hulk kokku. Maailma Terviseorganisatsiooni 2015. aasta andmetel hukub trauma tõttu maailmas keegi iga kuue sekundi järel. Vigastussurmade osakaal Eestis on üks Euroopa Liidu suuremaid (Eurosafes 2013, 2014, 2016).

Doktoritöö eesmärk oli uurida raskelt vigastatud patsientide

demograafilisi andmeid ja tulemeid Eestis. Raske vigastus on defineeritud maailmas laialdaselt kasutatud vigastuse raskuse skoori (*Injury Severity Score*) alusel.

Raskelt vigastatud haiged suunatakse spetsialiseerunud traumakeskustesse, mida Eestis esindavad Põhja-Eesti Regionaalhaigla ja Tartu Ülikooli Kliinikum. Haigete elulemus on Eesti traumakeskuste vahel sarnane. Eesti traumasüsteem on aja jooksul tõhusalt arenenud: seda peegeldab oluliselt parem elulemus viimastel aastatel võrreldes varasema perioodiga iseseisvuse taastamise järel.

Raskelt vigastatud haigete demograafiline profiil ja tulemid on sarnased teiste Euroopa traumakeskustega. Kõige enam vigastussurmasid leiab aset sündmuskohal ning see näitab vigastuste ennetuse olulisust. Sagedasim surmapõhjus on ajuvigastus, millele järgneb veritsussurm. Autoõnnetus

on peamine traumamehhanism vigastussurma korral. Traumade korral esines väga suurel hulgal patsientidel alkoholijoove, mis näitab vajadust pideva riikliku alkoholipoliitika järele.